Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Eugenia Eguen Bengoetxea

Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz, Bizkaia (1936)

Aurkibidea

Biografia

Totorika auzoko Montezuri baserriko alaba. Bederatzi neba-arrebatatik laugarrena izan zen. Umetan baserriko beharrek uzten zutenean joaten ziren eskolara, beti izaten baitzuten behar asko egiteko. Hamabost urtegaz Lekeitioko medikuarenera joan zen neskame lanetan. Gerora Enperatriz hotelean ere aritu zen. Bere auzoko Arrizabalaga baserriko Jose Manuelegaz ezkondu eta bertan osatu zuen familia; biek batera kontatu zizkiguten lehengo bizimoduari buruzko kontuak.

Zintak

MUN-019

- **Proiektua**: Munitibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-10-24
- **Iraupena**: 59 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

MUN-020

- **Proiektua**: Munitibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-10-24
- **Iraupena**: 44 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Maisu eta maistra gaiztoak

- **Erref**: MUN-019/001
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan zigortu egiten zituzten euskaraz hitz egiteagatik. Ez zuten gaztelaniaz ulertzen eta bertan ikasi zuten piska bat.

2. Baserriaren izenaz ezagutzen dute

- **Erref**: MUN-019/003
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:02:39. **Bukatu**: 00:03:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:
"Arzabala" da Manuelen ezizena, baserriaren izena.

3. Montezuri baserrian adoptatu zuten

- **Erref**: MUN-019/010
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:09:00. **Bukatu**: 00:11:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Familia eredu desberdinak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Montezuri baserrikoek adoptatu zuten Eugenia. Ez ditu bere guraso biologikoak ezagutzen. Bederatzi senidetatik laugarrena da, haietatik beste bi adoptatuak ere. Gobernuak laguntzak ematen zituen.

4. Igandero dotrinara

- **Erref**: MUN-019/012
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:13:05. **Bukatu**: 00:14:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Umetan Totorikan jolasten zuten eta bertan pasatzen zuten denbora. Igandetan dotrinara joan behar izaten zuten. Garai bateko eta gaur egungo bizimoduaren ezberdintasunak.

5. Euskaraz egiteagatik bi pezetako zigorra

- **Erref**: MUN-019/015
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 00:15:40. **Bukatu**: 00:16:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Abadearekin euskaraz hitz egiten zuten baina eskolan ez. Euskaraz hitz bat esateagatik, maistrak bi pezetako zigorra jarri zion.

6. Eskolako kontuak

- **Erref**: MUN-019/017
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:17:22. **Bukatu**: 00:19:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Oinarrizko matematikak ikasi zituzten eskolan. Gerora gehiago ikasi dute. Entziklopedia batetik ikasten zuten guztia. Etxean inork ezin zien lagundu, ez zekitelako gaztelaniaz. Euskara batua iloba txikiarekin ikasi du.

7. Hau asko zeuden Totorikan

- **Erref**: MUN-019/019
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:19:46. **Bukatu**: 00:21:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Jolasetarako denbora handirik ez zuten izaten. Eugenia 15 urterekin joan zen neskame. Auzoan haur asko zeuden.

8. Jolasteko denborarik ez

- **Erref**: MUN-019/020
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:21:12. **Bukatu**: 00:22:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Pelotan jolasten zuten eta pelota trapu zaharrekin egiten zituzten. Panpinak ere trapuekin egiten zituzten. Jolasteko denbora handirik ez zuten izaten. Askotan ez ziren eskolara joaten baserrian lan egiteko.

9. Herriko okina

- **Erref**: MUN-019/023
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:23:53. **Bukatu**: 00:26:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Herriko okinak, ogia egin eta banatzen ditu. Eibarko Txaltxa jatetxeko ogia ere egiten du. Gaueko ordubatetan esnatzen da lan egiteko. Etxez-etxe ogia eta egunkaria banatzen ditu.

10. Bizikleta Markinan alokatzen zuen

- **Erref**: MUN-019/025
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:26:36. **Bukatu**: 00:27:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Jose Manuelek ez du inoiz bizikletarik izan eta soldaduskan zegoenean, batzuetan Markinan alokaten zuen bat etxera heltzeko. Ez zeukaten dirurik bizikleta erosteko.

11. Ameriketan (Elkon) artzain

- **Erref**: MUN-019/026
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:27:57. **Bukatu**: 00:29:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak

Laburpena:
Soldaduska egin ondoren, lan falta zela eta, Ameriketara joan zen. Hiru urte eta erdi bertan egin, bisitan etorri eta Eugeniarekin hasi zen nobiotan. Artzain bezala ibili zen Elkon. 1992an erretiratu zenean, Eugeniarekin batera joan zen bertara eta hilabete t'erdiz ibili ziren han. Urte batzuk geroago berriz itzuli ziren oporretan. Ez da bizitzeko leku aproposa. Euskaldun ugari zegoen Elkon.

12. Ameriketatik bueltatu eta baserria erosi

- **Erref**: MUN-019/029
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:32:37. **Bukatu**: 00:34:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:
Ameriketan artzain egonda dirua irabazten zen. Hiru urte t'erdian, 400.000 pezetako baserri bat erosteko lain diru irabazi zuen Jose Manuelek. Garai batean, dolarretatik pezetetara aldaketa egitean lortzen zen diru gehien eta gainera, ez zuten gasturik izaten. Arrantzarako kupoak zeuden.

13. Neskamea izanda, erizain lanak egiten

- **Erref**: MUN-019/037
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:47:31. **Bukatu**: 00:48:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Hamabost urterekin neskame bezala joan zen Eugenia Lekeitioko mediku baten etxera. Etxeko lanetaz arduratzeaz gain, medikuari ere laguntzen zion erizain lanetan. Soldata. Baserrian laguntza behar zutelako utzi zuen lana.

14. Emperatriz hotelean lanean

- **Erref**: MUN-019/038
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:48:59. **Bukatu**: 00:52:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Udan, Emperatriz hotelean lan egiten zuen. Lan asko zegoen baina ondo irabazten zuen. Bezero batek eskatu zien egunero bere txoriari jaten emateko eta garbitzeko. Hotela utzi zuenean, 900 pezetako eskupekoa eman zien. Beste bezero baten txakurra ere zaindu behar izan zuten.

15. Baserriko bizimodua gogorra zen

- **Erref**: MUN-019/039
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:52:00. **Bukatu**: 00:52:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Irabazitako diru guztia baserrira eraman behar izaten zuten. Baserriko bizimodua tristea eta gogorra zen.

16. Baserria berrizteko lanak

- **Erref**: MUN-019/041
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:54:39. **Bukatu**: 00:56:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Behiak erosi zituenean, kortatik kanpo ibiltzen ziren. Erretiratu zirenean, baserria konpondu zuten: kalefakzioa jarri, komunak egin, logelak aldatu... Garai batean behiak etxetik ibiltzen ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-28

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com